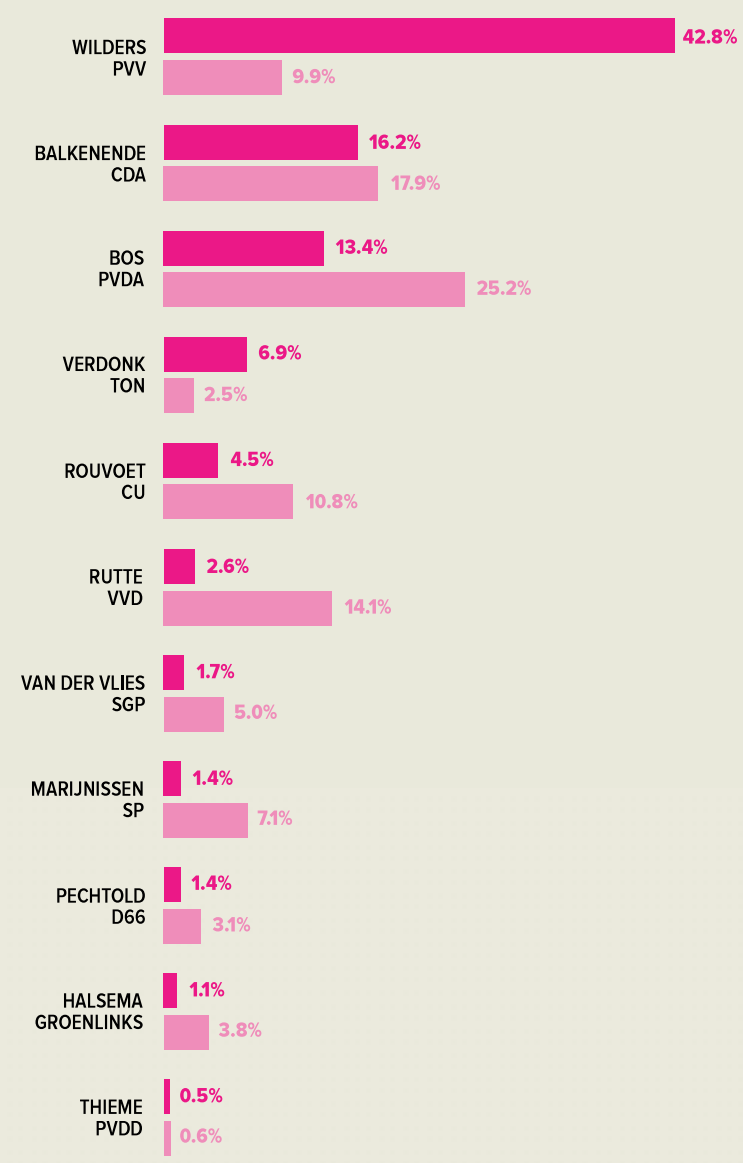
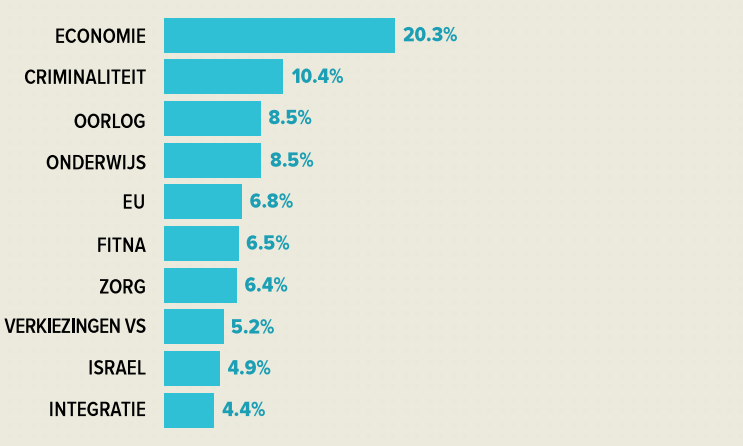

Als er op voorpagina's over politici en partijen wordt geschreven, wie scoort dan het best?

Top tien van de meest voorkomende onderwerpen op de voorpagina's van de landelijke kranten, januari-juli 2008

Infographics XML Architecture Research Urbanism

ONDERZOEK Hoe gekleurd zijn Nederlandse dagbladen?

Zo links zijn de kranten niet

DAG
ONDERZOEK

De Nederlandse pers links? Niet als je afgaat op een uitgebreid onderzoek van de VU naar landelijke kranten.

Door Bram Logger en Bas de Vries Amsterdam

Kranten zijn niet links. Sterker, ze zijn verzet op rechte onderwerpen. De partijleiders en de thema's van rechts hebben alles wat links is bijna weggevaagd van de voorpagina's.

Dat blijkt uit onderzoek van de Vrije Universiteit in opdracht van DAG. Voor het onderzoek zijn 2,2 miljoen woorden op voorpagina's van landelijke kranten gescand. Conclusie van politcoloog André Krouwel van de Vrije Universiteit die het onderzoek voor DAG uitvoerde: 'Er is geen sprake van een linkse, maar eerder van een rechte kerk aan het Binnenhof.'

Maar wat blijkt: de media – in elk geval de kranten – zijn niet links. Vooral Wilders is niet van de voorpagina's te slaan; ruim vier van de tien keer dat daar de naam van een politicus wordt genoemd, gaat het om hem.

Het *Reformatisch Dagblad* is koploper in de berichtgeving over Wilders: de naam van de PVV-leider stond daar in de eerste vijf maanden van dit jaar niet minder dan 258 keer op de voorpagina. Daarna komen *de Volkskrant*

(225) en *NRC Handelsblad*, nog voor de rechte *Telegraaf*.

De onderzoekers van de VU analyseerden ook de onderwerpkeuze. En zij keken naar het aantal malen dat zij kranten aandacht besteedden aan partijen. Ook beoordeelden zij inhoudelijk, woord voor woord, hoe gekleurd de berichtgeving was.

Opvallend is dat op de voorpagina's de thema's domineren die meer met rechts worden geassocieerd, zoals cri-

Verzuiling tussen krant en partij

Er was een tijd dat fractievoorzitter Romme van de Katholieke Volkspartij tegelijkertijd hoofdredacteur van de in de jaren vijftig nog katholieke *Volkskrant* was. Zulke in-nige banden uit de verzuiling bestaan niet meer, maar sporen daarvan zijn wel terug te vinden in de kamervragen

die de afgelopen tien jaar gesteld zijn. De linkse partijen PvdA, GroenLinks en SP citeren het vaakst uit *de Volkskrant*. De VVD, PVV en CDA pakken eerder rechtser kranten als het *AD* of *de Telegraaf*. De Christen-Unie is de enige partij die de meeste informatie uit het *Reformatisch Dagblad* haalt. Voor de PVV van Wilders bestaat er maar één krant, zo lijkt het: in zestig procent van de kamervragen citeert de partij *de Telegraaf*. *De Volkskrant* is het meest gelezen dagblad op het Binnenhof; die krant leverde stof voor ruim 1100 kamervragen, een kwart van het totaal.

minaliteit. De massale aandacht voor Wilders is deels te verklaren doordat in die periode Wilders' film *Fitna* uitkwam. 'Maar ook zonder *Fitna* was hij nog steeds de meest opgevoerde politicus geweest', stelt Krouwel. 'Hij weet heel goed hoe hij de media wekenlang in zijn greep kan houden. Je ziet dat linkse partijen geen verhaal hebben, of een verhaal dat niet interessant genoeg is. Als je zoals Femke Halsema van GroenLinks minder dan 1 procent van de media-aandacht op je gericht hebt, ben je niet goed bezig.'

Ook inhoudelijk slaan kranten eerder een net iets rechtser toon aan dan een linkse. Krouwel onderzocht artikelen over belastingen en immigratie op woordniveau. Over beide onderwerpen schrijven de Nederlandse kranten hoofdzakelijk neutraal. Voor zover de berichtgeving wel gekleurd is door woorden met een positieve of negatieve lading te gebruiken in de context, is eerder sprake van een neiging naar rechts.

De helft van de artikelen over belastingen en heffingen bijvoorbeeld is neutraal. 28 procent is rechts, 22 procent is links. Krouwel: 'Wat opvalt, is dat *de Telegraaf* zich duidelijk profileert als rechtse krant. Die schrijft bij-

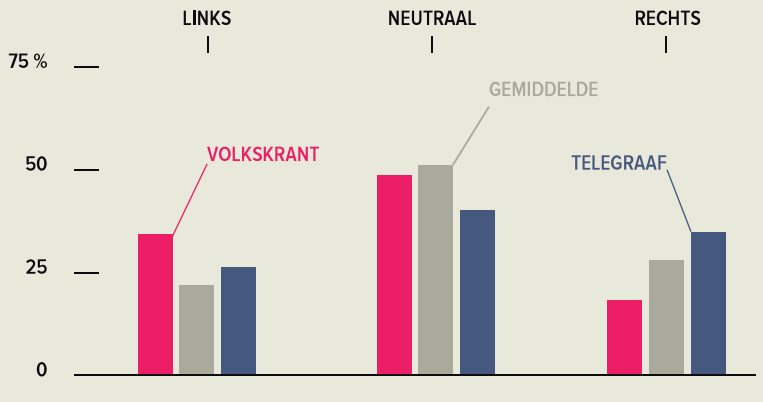
voorbeeld dat wij 'worden opgejaagd om op tijd belasting te betalen', maar dat ondertussen 'de fiscus er een potje van maakt'. Er is geen tegenhanger die het linkse verhaal net zo hard opschrijft. *De Volkskrant* is wel iets linkser, maar is niet zo links als *de Telegraaf* rechts is.'

De publieke omroep zag onlangs af van een studie naar zijn eigen linksheid. *DAG* zet wel door en laat het Centrum voor Toegepaste Politieke Wetenschappen van Krouwel ook programma's van de omroepen onderzoeken. Hoe links die zijn, moet later deze zomer duidelijk worden.

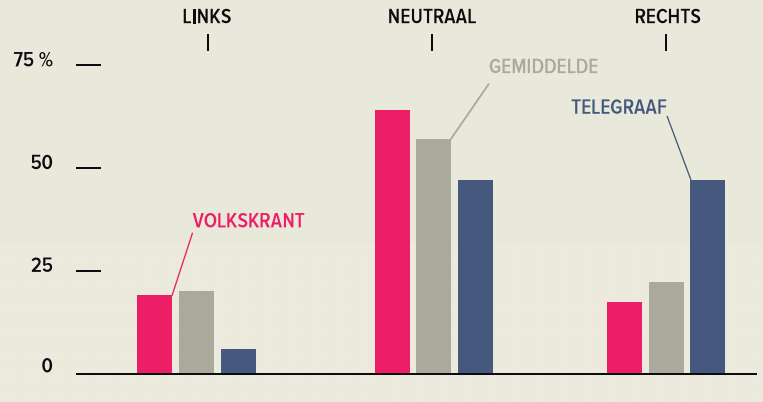
Het onderzoek

Het Centre for Applied Political Science van de VU heeft het onderzoek voor *DAG* uitgevoerd onder leiding van politcoloog André Krouwel. Vijf maanden lang zijn voorpagina's van elf landelijke dagbladen onderzocht. *De Pers* en het *Nederlands Dagblad* ontbreken omdat de onderzoekers het elektronisch archief niet konden gebruiken. Het onderscheid tussen links en rechts draait om opvattingen over inkomen en herverdeling van de welvaart, en is een belangrijke politieke scheidslijn.

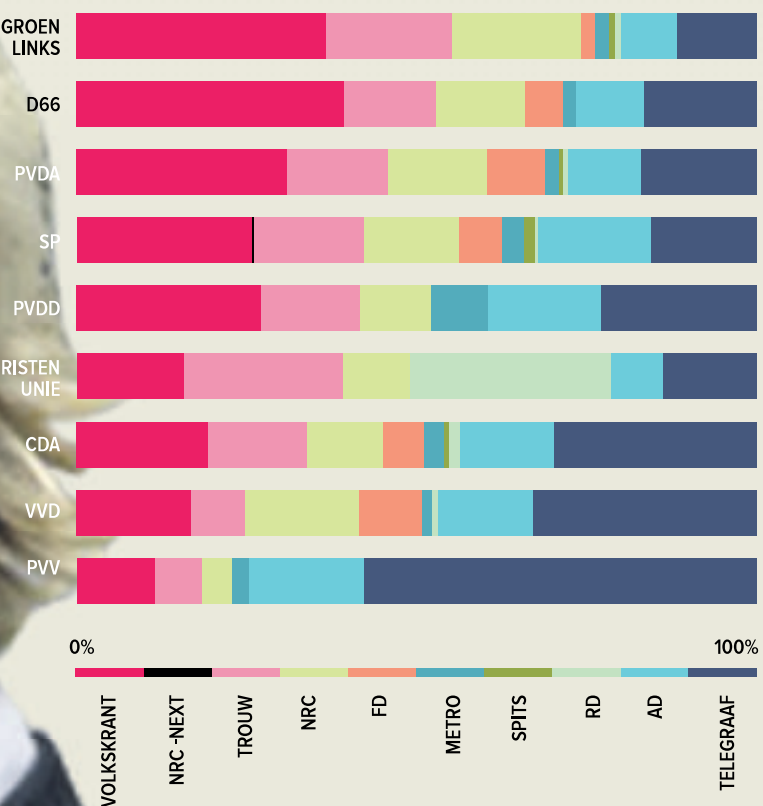
De 'politieke kleur' van de berichtgeving over belastingen in landelijke kranten.

De 'politieke kleur' van de berichtgeving over immigratie in landelijke kranten.

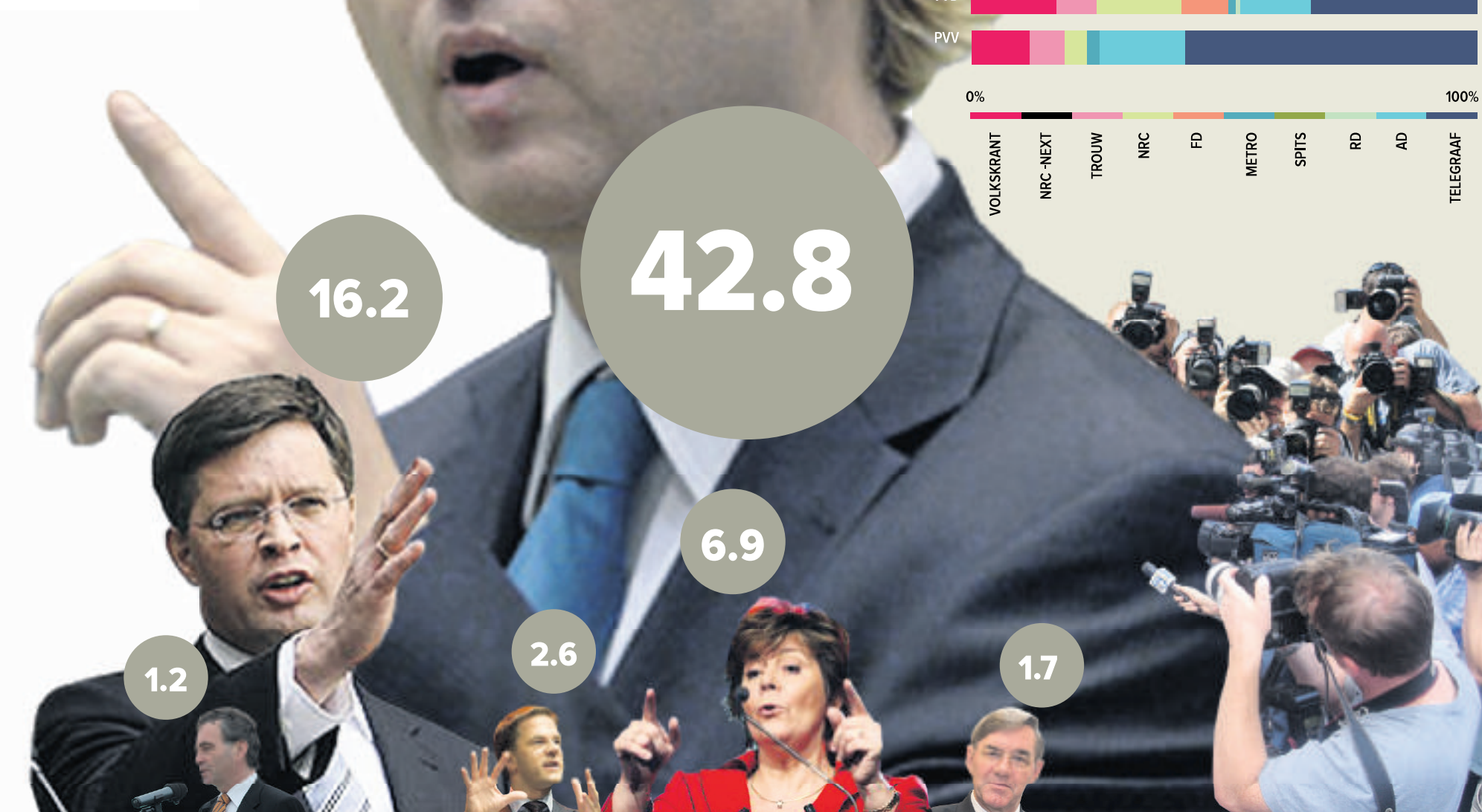

Welke kranten citeren politieke partijen bij het stellen van schriftelijke vragen?

'Terwijl wij worden opgejaagd om op tijd belasting te betalen, maakt de fiscus er zelf een potje van'

schrijft de Telegraaf

16.2

42.8

6.9

1.2

2.6

1.7

4.5

1.8

1.4

13.4

3.4

1.1

1.4

0.5

1.1

WEB Lees het complete onderzoek op dag.nl/media

Dagblad *De Telegraaf* wil niet reageren.

trouwe Haagse trendvolger. De klacht dat de media links zijn, is een truc van de rechte partijen. Rechts regeert meestal en krijgt dus de meeste kritiek. Een makkelijke manier om je daar vanaf te maken is te zeggen dat de kranten links zijn en dus niet objectief. Eigenlijk is het jammer dat er niet een leuke, rebelse, linkse krant is.'

deelraad gezeten. Hij laat geen gelegenheid voorbij gaan in de pers af te geven op de Partij voor de Vrijheid. Dat is geen onafhankelijk onderzoek.'

Hoofdredacteur **Pieter Broertjes** van *de Volkskrant*: 'Dat wij Wilders veel op de voorpagina hebben gehad, wil niet zeggen dat we rechtser zijn geworden. Wij vinden Wilders gewoon een interessant fenomeen dat in het nieuws is. Uit onderzoek blijkt dat de meeste van onze lezers *de Volkskrant* een PvdA-krant noemen. Daarmee bereiken we onze doelgroep, iets links van het midden.'

Net als heel Nederland zijn ook de kranten verrechtst, reageert Marcel van Dam. De PVV van Wilders denkt daar heel anders over.

Oud-voorzitter van de VARA en voormalig PvdA-prominent **Marcel van Dam**: 'De media zijn veel commerciëler geworden. Ze richten zich meer op de smaak van het publiek. En de hele maatschappij is de laatste jaren verrechtst. Dat vind je terug in alle aandacht voor Wilders en Verdonk. Ik vond het ook verbazingwekkend te zien hoeveel aandacht *de Volkskrant* heeft besteed aan Wilders.'

Jan Nagel, noemde als voorzitter van Leefbaar Nederland de breuk met Pim Fortuyn in 2002 een gevolg van een links complot van de media: 'Kranten zijn sindsdien volgamer geworden. *De Volkskrant* zou links moeten zijn, maar heeft zich ontwikkeld tot een